

SZÍNHÁZ

DIADALMAS ASSZONY. Csajkowszky örökzöld dallamából hangzott fel egy szép csokorba való szerdán, január 12-én este a Városi Színházban. Orosz tárgyú klasszikus operettet újított fel a színtársulat a színház legjobb erőinek bevonásával. A kísérlet jól bevált. Katalin cárnő regényes életéről készült a librettó, amely a nemrégien elhunyt kiváló Harsányi Zsolt fordításában, igen élvezhető nyelvezettel került előadásra. A zene és énekszámok betanítása és vezénylése, valamint a rendezés igen fontos feladata, T. Török Emil h. igazgató szakavatott irányítása alatt összpontosult. A mai témaszegény (mind zenei, mind irodalmi) világban jólesett hallani a nagy orosz költő könyveiből fajsúlyú műveinek operettre való átültetését, melyet már annakidején igen szép előadásban hallottunk Szegeden. A felújítás semmiben sem maradt alatta az eredeti, régi produkciónak. A darab, természetesen, — semmi olyan nagyvonalú újítást nem tartalmaz, ami rendkívüli dicsőretekkel lehetné a kritikust, de ugyanakkor a nagy igyekezettel és lelkiismeretességgel beállított, egészségesen és jószándékkal kidolgozott előadáshoz teljes ismerésünket nyilváníthatjuk mind a szereplőknek, mind a zenekarnak és az egész előadás spiritus rectorának T. Török Emilnek. A címszerepet P. Radnóthy Éva, az igen finoman és előkelő mértéktartással játszó énekesprimadonna alakította azzal az izléses megjelenéssel, amelyet szerepe föltétlenül megkívánt. Toalettfel, melyek nyílt színi tapsot is kaptak, — igen hatáson szolgáltak az előadás külsőségeiben megnyilvánuló sikerét. Radnóthy Éva hangulattal és bájosan hozta elének a magasba törő egyszerű kis parasztlány hódításra termett alakját és mind játékaival, mind igen szépen sikerült énekszámjaival valóban „Diadalmasszony” volt. A férfi főszerepben Haller Sándor jeleskedett. Mencsikoff tábornagyot játszotta és énekelte férfiasan, a bonviváni szerepkör mindenkelével felruházottan. A Csajkowszky melódiákból szőtt áriákban meglehetősen technikai nehézségekkel kellett megbirkózni mind a magán énekeseknek, mind az énekszámoknak. Haller Sándor tenorja lényegében győzedelmeskedett az énekpartie nehézségein. Magas hangjaiban van még ugyan egy kis fátyzoltság és valami kis melléklöngő. Ha ezeket

sikerül kiküszöbölnie, akkor a színház bonvivánszerepkörének betöltése tökéletes képviselőre lett az egyébként igen szimpatikus művészemberben. Harcos Irén, a társulat robbanékony, csupa jókedv színésznője „Szonja” markotányosnő szerepét mintázta kellemes elevénységgel, lelkesen. Méltó partnere volt ugyanebben a szerepkörben Papp István, aki sokszíniú és tehetségesen működött közre a humor frontján. Harcos Irénnel előadott táncszámaik nagyon szép sikert arattak. Meggyőző és őszinte volt v. Márton Sándor, mint Nagy Péter cár. Igen mulatságos volt még Bakos Gyula részeges tábornoka. A tömegjeleneteket kis-szegényeknek találtuk a darab légköréhez viszonyítva. Oroszország cári udvarát nagyvonalúbban is lehetett volna megjeleníteni. Mindazonáltal az illúziót teljes egészében megkaptuk és a rendezés hibátlan volt. Szépek voltak a díszletek az első és harmadik felvonásban. A zenekar játékát biztos, rutinos kézzel irányította Török Emil. E. J.

PEER GYNT. A Városi Színház művészi erőfeszítéseit a háborús viszonyok adta lehetőségekhez képest nem lehet eléggé értékelni. Mindent megtesz olyan irányban, hogy nemes izlésű közönséget neveljen magának. Sőt, emellett a közönségnek a mai élet nehéz óráiban olyan perceket nyújt, melyekben a vőrtől és könnytől elködösödő emberi élet értelme a klasszikus művek csillogó varázsában újra meg újra felvilan. A Peer Gynt előadás a Városi Színház ünnepe volt. És aki végignézett a feltház igékre szomjas közönségén, meghatódva kellett gondolnia az új idők új jelére: nem a könnyű felejtés, hanem az elmélkedés és a tiszta gyönyörködés kell a szenvedő és rettegő léleknek.

A norvég népmese változatos világának idegen levegője csapott meg bennünket. Az emberi lélek féktelensége: egyszer mint elhihető valóság viharzik el előttünk az északi tengerek eget csapkodó haragjában és végtelen lehetőségében. Fantaszták, holdkórosok, fantazmagóriában élők vagyunk valahányan. És ez a világ jut eszünkbe, a darabot látva, amelyben élünk, nem ez-e a vad idealista Peer Gynt világa, aki szimbólummá nőtt előttünk egy elérhetetlen cél hajszolásában. Mindenki

többet akar, mint amennyit elbir, mindenki Caesar akar lenni és milliomos, mint Peer Gynt, pedig „amennyit a szív felfoghat magába, sajátunknak csak annyit mondhatunk” és ezt csak a Csongorok értik, vagy inkább érzik meg. A fausti arányú Peer Gyntök elbuknak a lehetetlenség vállalásában s bukásukban, döbbennek rá az élet egyszerű igazságára: aki császárnak született, legyen császár, aki parasztnak, maradjon paraszt. Egyébként érezzük, hogy Ibsen ezzel a darabjával fiatalsága romanticizmusának végére tett ragyogó pontot. Peer Gynt maga Ibsen, aki „hiteket hirdetett és az életbe markolt” s midőn észrevette, hogy az aktuális életproblémák keresése még nem az igazi költészet, az örök emberi felé fordul. Peer Gynt ebben a stílusváltásban az első remekművet jelenti, mellyel a modern-realista színpadra szimbólumaival szinte elsőnek tört be.

Peer Gynt szerepét *Ladányi Ferenc* játszotta lenyűgözően, szemképráztatóan, megrázóan szép alakításban. Itt igazán alkalma volt szélesskálájú művészi képességeinek ragyogtatására. *Áprily Lajos* művészi fordítása egyszerűen érvényesült kitűnő előadásában és tisztáztá ejtésében. A megszálkottság megismerésítője volt, aki mégis ember maradt, mert át tudta szólni holdkóros álmait az emberi érzések legszembőlivel: a fiú szeretettel, meg tud-

ta őrizni, sőt fokozni tudta a rokonszenvet, mely emberien szép bukásában érte el tetőpontját. *Ladányi Ferenc* játéklán érezzük, hogy még nagy lehetőségeket rejt magában. Méltó volt hozzá *Völcsy Rózi* Ase, az édesanya szerepében. Nagyszerűen tudta követni Peer Gynt érzelmi hullámzásait, lidérces kitöréseit. Játéka csupa szív, csupa mélység. Szinte azt mernék mondani, alakító művészetének tetőpontja volt. *Vajai Erzs* Solvojj szerepében az egyszerű, de csodálatos szeretetre képes nőt játszotta, finomsággal, művészi átéléssel. *Bakos Gyula* a Gomböntő-szerepében különösen művészi képességeinek a legjavát adta. Szerepe nem volt könnyű, hiszen hasonló szerepekben egy mozdulat elég, hogy a szimbólikus hatás szétfoszójon. Ezuttal nehéz művészi feladatát egyszerűen megoldotta. Kitűnően játszottak még *Isaszeghy Kornélia* — *Ingrid*, *Petur Ilka* — *A zöld ruhás nő*, *Sipos Lia* — *Anitra*, *Erdész Irén*, *Fesztoráczy Kató*, *Maklárty Márta*, — *esztenások*, *Szemethy Endre* — *Dovre apó*, *vitész Márton Sándor* — *A kovács monsieur Balcon*, szerepükben, továbbá *Sághy István*, *ifj. Máthé László*, *Varga D. József*, *Sorr Jenő* és *Papp István*.

A Peer Gynt művészi együttese minden dícséretet megérdemel. A rendező *Both Béla* volt, akinek tehetsége hasonlóan nehéz, de művészi megoldásokban érvényesül igazán.

MADÁCSY LÁSZLÓ

